

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

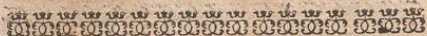
Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. Quid sit missio, & quibus personis conveniat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

cuilibet personæ, sive dissimilitudinem illarum à creaturis: sic ex utroque capite Patri competit potentia, tum quia est principium omnium processionum, tum etiam quia est dissimilis patribus creatis, veritate debilibus: Filio sapientia, tum ratione originis, cum sit Verbum & terminus cognitionis infinitæ Patris, tum dissimilitudine à filiis creatis, ut plurimum juventute insipientibus: Bonitas Spiritui Sancto; tum origine, quia est amor bonitatis increatae, tum dissimilitudine ab amore creato, sæpe malo, & inordinato.

Tandem secundum ultimam considerationem valet attributio Pauli dicentis, omnia ex ipso, per ipsum, & in ipso esse. Omnia enim sunt ex Patre, tanquam ex efficiente per potentiam; per Filium tanquam per exemplar & principium de principio creaturarum; & in Spiritu Sancto, qui omnia continet non quidem ratione idearum (nam verbo proprium est, sic continere omnia) sed ratione bonitatis Dei, quæ res conservantur, & ad illum ut finem ultimum ordinantur.

DISPUTATIO XIII.

DE MISSIONE DIVINARVM
personarum.

Ad questionem 43. D. Thomæ.

Hæc disputatio se habet per modum coronidis ad totum istum tractatum: ultima enim consideratio comparativa personarum divinarum est in ordine ad creaturas, secundum quod dicuntur ad illas mitti, vel ad eas venire: unde de missione divinarum personarum ultimo loco cum Sancto Doctore hic agendum est.

ARTICULUS PRIMUS.

Quid sit missio, & quibus personis conveniat?

§. I.

Præmittuntur quæ apud omnes sunt certa, & referuntur sententia.

Missio in communi significat processionem seu egressionem ab aliquo cum destinatione ad aliquem effectum, vel ad aliquem locum de novo: unde ad illam quatuor concurrunt, scilicet persona mittens, persona missa, terminus ad quem, & egressio seu processio ejus qui mittitur. Potest autem, ut docet Divus Thomas hic art. 1. tripliciter fieri: vel per imperium, sicut dominus mittit servum in villam: vel per consilium, sicut medicus dicitur mittere Regem ad balneum: vel per originem, sicut flos emittitur ab arbore, radius à sole, & rivus à fonte. Ex quo patet missionem reperiri in Divinis, seculis tamen imperfectionibus, quæ in creaturarum missione contingunt, verè enim una persona ab alia egreditur (non per imperium, aut consilium, sed per originem) sitque speciali modo præsens creaturæ, non per loci mutationem, sed per novi effectus productionem. Unde Divus Thomas in 1. ad Annibald, dist. 15. quæst. unica art.

A 1. egregie observat, quod in missione creaturæ quatuor reperiuntur; unum ex parte mittentis, scilicet autoritas; alterum ex parte missi, scilicet separatio ejus à mittente; tertium ex parte termini à quo, scilicet loci mutatio; quartum ex parte termini ad quem, scilicet effectus aliquis, ad quem producendū persona missa destinatur. Et subdit, primum & ultimum; quia perfectionis sunt, convenire personis divinis: licet enim in Divinis non detur autoritas per modum imperij, bene tamen per modum originis: secundum verò & tertium, quia imperfectionem dicunt, à missione divinarum personarum relegari. Et articulo præcedenti in responsione ad 3. docet, quod licet Angeli superiores non mittantur, quia non possunt mitti sine loci mutatione, quæ illis non convenit, bene tamen personæ divinæ, nam illæ non mutant locum, cum ad nos mittuntur.

Hæc sunt certa & indubitata apud Theologos. Sed dissidium ac disputatio est inter illos, pro quo supponat divina missio; an prò ipsa productione effectus, quæ temporalis est; an verò pro processione & origine personæ divinæ, quæ ab æterno illi competit? Quidam missionem in solo temporali effectū collocant: alij in sola origine, per quam personæ missæ communicatur potentia & voluntas producendi effectum temporalem, ratione cujus fiat novo modo præsens creaturæ.

§. II.

Veræ sententiæ statuitur.

Dico tamen, nec solam processionem æternam, nec solum effectum temporalem, esse missionem, sed illam pro utroque supponere, & utrumque importare; in recto quidem ipsam personarum originem, in obliquo verò novum effectum in creatura productum.

Probatur primò ex D. Thomæ hic art. 2. ad 3. ubi ait: *Missio includit processionem æternam, & aliquid addit, scilicet temporalem effectum; subindeque illud inter missionem & generationem ponit discrimen, quod missio importat habitudinem ad principium, in ordine ad terminum temporalem; generatio autem in ordine ad terminum æternum.*

Favet etiam Augustinus lib. 2. de Trinit. cap. 5. ubi ait: *A Patre exire, & venire in hunc mundum, mitti est.*

Probatur secundo: Missio divina essentialiter importat originem à persona mittente: Ergo non est solum operatio Dei externa & temporalis, sive novus modus essendi in creatura, sed origo æterna personæ missæ, ut connotans operationem externam & temporalem. Consequenter patet, probatur Antecedens. Missio personæ divinæ essentialiter importat exitū à persona mittente. Sed hic exitus nequit esse alius, quam origo æterna ab illa: Ergo essentialiter importat talem originem. Major est certa, missio liquidem essentialiter dicit egressionem ex eo à quo fit: Minor verò probatur. Duplex tantum est egressio à mittente: una moralis, consistens vel in imperio, ratione cujus inferiores à superiori sive domino, & Angeli à Deo dicuntur mitti & egredi vel in precibus, aut consilio, sive suasionem, ratione quorū in humanis homo dicitur mitti ab alio homine ad aliquod munus, sive officium exercendum: altera est physica, consistens in naturalis origine, ratione cujus radius v.g. dicitur emitti.

... Sed egressio quam ...

A nem præcisè, sed quoad entitatem denomina- tam, ipsa magis principaliter importet ori- ginem, & solum de connotato novum & spe- cialem effectum ad quem terminatur in crea- tura.

§. IV.

Corollaria notari digna.

EX dictis colliges primò, missionem divina- rum personarum sic posse definiti, aut de- scribi: Missio est processio originis à mittente, cum novo modo existendi in alio.

B Colliges secundò, non posse unam personam seipsam mittere, licet possit seipsam dare: quia sicut nulla persona procedit à se, ita nec mittitur à se.

C Colliges tertio, Patrem æternum à nullo mi- ti, et si seipsum det, aut veniat cum aliis perso- nis, ad inhabitandum in anima per gratiam san- ctificata. Patet etiam hoc corollarium: quia persona Patris à nullo procedit, cum sit innas- cibilis, & totius divinitatis fontale principium. Adde quod, sicut omne mobile, reduci debet ad aliquod primum movens immobile ne fiat pro- cessus in infinitum, sic & omne missum ad ali- quod mittens non missibile, ut egregie obser- vat Divus Thomas primo ad Annibaldum ubi supra art. 3. Ergo cum in Divinis Filius mittat Spiritum Sanctum, & ipse à Patre mittatur, Pater à nullo mitti potest. Unde Augusti- nus libro contra Sermonem Arrianorum cap. 4. Solus Pater non legitur missus: quoniam solus non ha- bet autorem à quo sit genitus, vel à quo procedat.

D Colliges quarto, Filium à Patre mitti, quia ab illo exit per æternam generationem: unde Christus Joan 8. Ego ex Deo processi, & veni in mundum. Quæ verba expendens Cyrillus ait: Filius mittitur à Patre, ut verbum à mente, splendor à Sole. Item Spiritus Sanctus à Patre & filio mittitur, quia ab utroque procedit, ut supra contra Græcos Schismaticos ostensum est. An verò Fi- lius à Spiritu Sancto mittatur, difficultas est, propter celebre Isaiæ testimonium, in quo Di- vina Sapientia cap. 48. dicit: Misit me Dominus Deus, & spiritus eius. Quem locum licet plures referant ad humanam Christi naturam, secun- dum quam missus est à Spiritu Sancto ad prædi- candum; Augustinus tamen lib. 2. de Trinitate cap. 7. illum intelligit de ipsa persona Verbi Divini, quam docet fuisse à Spiritu Sancto mis- sam, ut homo fieret, seu ut humanam carnem indueret. Verùm hæc intelligenda & explicanda sunt de missione verbi inæquate sumpta, ra- tione scilicet effectus ab ea connotati: ille enim non solum à Patre, sed etiam à Spiritu Sancto procedit; unde ratione illius Filius potest dici aliquo modo à Spiritu Sancto missus, ut colligi- tur ex Divo Thoma hic art. 8. ubi ait: Si igitur mittens designetur ut principium persona quæ mittitur, sic non qualibet persona mittit, sed solum illa cui convenit esse principium illius personæ; & sic Filius mittitur tantum à Patre, Spiritus autem Sanctus à Patre & Filio. Si verò persona mittens intelligatur esse principium effectus, secundum quem attenditur missio, sic tota Trinitas mittit personam missam.

E Colliges ultimò, missionem Filij, & missio- nem Spiritus Sancti, ex parte effectuum quos connotant, in hoc potissimum differre, quod missio Verbi, cujus processio per intellectum est,

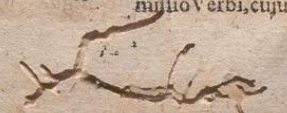
atten-

§. III.

Solvitur obiectio ex autoritate D. Thomæ descripta.

Contra hanc conclusionem proponi potest ar- gumentum ex autoritate Divi Thomæ de- sumptum. Nam S. Doctor in 1. dist. 17. quest. 1. art. 2. referens opinionem, quæ dicebat missio- nem in Divinis consistere, non in aliquo relatio- nis, sed in aliquo essentiali, subdit: Et hoc mihi ve- ritas videtur, considerat à virtute vocabuli: missio e- rit, secundum rationem sui nominis, non dicitur exi- ti à aliquo sicut à principio, à quo missio esse habeat; sed solum in ordine ad effectum missionis ponitur au- thoritate alicuius ad missum. Et ibidem ad Annibal- dum quest. unica art. 2. Alij, inquit dicunt, quod missio significat principaliter quod essentiali est, & hoc verum est: Atqui effectus de novo produ- ctus in creatura, est id quod in missione est essen- tiale, utpote à tota Trinitate; non verò origo, quæ est quid personale: Ergo in doctrina D. Thomæ, vel missio personæ divinæ consistit solum in novo effectû, seu in novo modo essendi in creatura ad quam terminatur, juxta primum modum; vel saltem, juxta secundum, princi- paliter consistit in illo effectû; subindeque non de connotato solum ipsum importat.

Pro solutione hujus objectionis, nota missio- nem personæ divinæ duobus modis posse consi- derari, primò secundum denominationem præ- cisam quam habet ex termino ad quem, secundò quoad entitatem suam. Si primo modo conside- retur, ut eam consideravit Divus Thomas locis in objectione citatis, verum est quod non confi- titur, saltem principaliter, in aliquo notionaliz- male est origo live processio æterna personæ divinæ; sed in aliquo essentiali, quod est effectus de novo productus in creatura, utpote cum ab ipso termino ad quem, non verò ab origine æterna, desumatur missionis deno- minatio. Cum hoc tamen fiat, quod si loquamur de eadem missione non quoad denominatio-

attenditur præcipue secundum illa dona quæ ad intellectum pertinent, ut donum intellectus, scientiæ, sapientiæ, & consilij: missio verò Spiritus Sancti, per amorem procedentis, ordinatur potissimum ad communicanda alia dona, quæ ad voluntatem spectant, ut donum fortitudinis, pietatis, & timoris. Ita Divus Thomas in primo ad Annibald. dist. 1. §. quæst. unica art. 5. *Quædam, inquit, habent similitudinem cum proprio Filij, in quantum procedit ut Verbum, sicut illa quæ pertinent ad cognitionem, ut donum sapientiæ & scientiæ; & in huiusmodi donis dicitur mitti Filius. Quædam verò dona habent similitudinem cum proprio Spiritus Sancti, qui procedit ut amor, sicut illa quæ pertinent ad affectum, ut charitas; & in huiusmodi donis dicitur proprie mitti Spiritus Sanctus, quamvis omnia dona, ex hoc ipso quod dona sunt, ad Spiritum Sanctum pertineant, qui est primum donum. Et hic art. 5. ad 3. sic ait: Haec duo missiones communicant in radice gratiæ, sed distinguuntur in effectibus gratiæ, qui sunt illuminatio intellectus, & inflammatio affectus.*

ARTICULUS II.

An missio invisibilis fiat solum secundum dona gratiæ sanctificantis?

13. **M**issio divinarum personarum, ex parte effectuum temporalium quos connotat, invisibilem & invisibilem dividi solet. Missio visibilis est illa, quæ fit in aliquo effectu sensibiliter apparente, & representante personam missam: sive creatura illa visibilis in unitatem personæ assumatur, ut in Incarnatione factum est: sive in illa solum ut in signo sanctificationis, quam facit persona missa, manifestetur; ut quando Spiritus Sanctus in specie ignis super Apostolos in die Pentecostes apparuit. Missio autem invisibilis est illa quæ fit in aliquo effectu spiritali & invisibili, qualis est illa quæ fit in justificatione peccatoris per donum gratiæ invisibilis; de qua Job cap. 9. dicitur: *Si venerit ad me, non videbo eum; si abierit, non intelligam.* In missione visibili mittitur una persona, & manifestatur sine alia: in invisibili verò nunquam una sola persona mittitur, sed duæ procedentes; & Pater, licet non mittatur, venit tamen & communicat se cum aliis ipsi animæ, secundum illud Christi Joan. 14. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Denique missio visibilis fieri potest per quamlibet rem sensibilis, ordinis etiam naturalis; potest enim Deus assumere ad unionem hypostaticam quamlibet naturam creatam, & uti quolibet signo sensibili ad suam præsentiam in creatura rationali manifestandam: missio verò invisibilis non fit nisi ratione alicujus doni supernaturalis, in anima producti. Porro quia inter dona supernaturalia, quædam cum gratia sanctificante connexa sunt, ut charitas; alia verò cum ea connexionem non habent, sicut fides informis, spes, gratiæ gratis data, & auxilia ad justificationem remotè disponentia; inquirunt Theologi, an missio invisibilis fiat solum secundum dona primi generis?

14. Partem negativam tenent quidam, relati à Suare libro 12. de Trinitate. capite 5. quos se-

A quatus est Arriaga disput. 55. sect. 4. disto. ubi ait posse absolute dici missionem invisibilem, etiam si non fiat per dona gratiæ sanctificantis, sed per alia dona supernaturalia; ut sunt inspirationes, auxilia, & habitus supernaturales à charitate distincti. Sententia tamen affirmativa communis est apud Theologos, eamque expressè docet Angelicus Doctor in 1. dist. 14. quæst. 2. art. 2. & hic artic. 3. Unde fit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur: Missionem invisibilem divinarum personarum, non dici nisi ratione gratiæ & charitatis.

Probatur primò ratione Divi Thomæ hic art. 3. Missio invisibilis divinarum personarum non fit nisi cum novo & invisibili modo existendi in anima rationali: Atqui nec per solam fidem, nec per spem, nec per gratias gratis datas, sed per solam charitatem & gratiam justificantem, Deus speciali & novo modo in anima rationali existit: Ergo missio invisibilis divinarum personarum, non fit nisi ratione gratiæ & charitatis. Major patet ex definitione missionis supra exposita. Minor verò probatur: Nam ut ibidem docet Divus Thomas, modus ille specialis quo Deus existit in anima, consistit in eo quod illi præsens est, ut cognitio in cognoscente, & amatum in amante (cognitione scilicet & amore procedentibus ex perfectissima amicitia, ut articulo sequenti declarabimus) Sed Deus non est præsens hoc modo animæ rationali, nisi per gratiam & charitatem, per quam solum fit perfecta hominis cum Deo amicitia, ut docet idem Angelicus Præceptor 2. quæst. 2. art. 1. Ergo &c.

Confirmatur primò: Cum fide, spe, ceterisque donis gratuitis stare potest peccati reatus. Sed specialis illa Dei præsentia cum peccato incompossibilis est; ut enim dicitur Proverb. 17. *Longè est Dominus ab impijs:* Ergo specialis Dei præsentia non habetur per fidem, aut spem, vel alia dona gratuita, sed solum per gratiam & charitatem.

Confirmatur secundò: Spiritus Sanctus ad creaturam rationalem mittitur, ut in ea licet in templo suo inhabitet; juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 6. *Nescitis quia templum Dei estis vos, & Spiritus Sanctus habitat in vobis:* At nemo Dei templum efficitur, nisi per gratiam & charitatem: Ergo secundum hoc tantum donum missio invisibilis Spiritus Sancti attenditur. Unde Augustinus libro 3. de Trinitate cap. 4. *Spiritus Sanctus procedit temporaliter ad sanctificandam creaturam.* Ex quibus verbis Angelicus Doctor hic art. 3. in argumento sed contra, sic concludit: *Cum sanctificatio creaturae non fit nisi per gratiam gratam facientem, sequitur quod missio divina persona non fit nisi per gratiam gratam facientem.*

Confirmatur tertio: Per invisibilem divinarum personarum missionem, Deus est in homine, & homo in Deo; unde, ut supra annotavimus, per illam fit in nobis imago quædam mirabilis illius circumfessionis, per quam una persona divina residet in alia; propter quod Cant. 4.